DEVA
DEMOKRASİ VE ATILIM PARTİSİ

Mustafa Kemal Mahallesi 2158. Sokak No 9
Çankaya 06510 Ankara – Türkiye
T 0 312 945 4500 F 0 312 945 1000
devapartisi.org.tr

BASIN BÜLTENİ **14.11.2026**

DEVA Partisi Genel Başkanı Ali Babacan:

"Savaş çıkarmak kolaydır. Zor olan, savaşı durdurmak ve barışı korumaktır"

"Bazen liderler iç siyasi meseleler nedeniyle dışarıda düşman aramayı tercih ediyor"

"Azınlıkların hakları oylamaya sunulamaz, pazarlık konusu yapılamaz"

"Kötümser olmak, sorumluluk almaktan kaçmaktır"

"Devam eden çatışmaları konuşmaktan ziyade bunları nasıl sona erdirebileceğimizi düşünmenin zamanı geldi"

DEVA Partisi Genel Başkanı Ali Babacan, Süleymaniye'de "Farklı Bakış Açıları, Tek Misyon" temasıyla düzenlenen Slemani Stratejik Forumu'na konuşmacı olarak katıldı. Al Jazeera'dan Robin Guy Matheson'ın moderatörlüğünü yaptığı söyleşide Babacan, bölgedeki savaşları, ülkeler arasında güvenin nasıl inşa edileceğini değerlendirdi.

Konuşmasında bölge halklarının sorunlarını diyalog ve diplomasiyle çözmesi gerektiğine de değinen Babacan, "Çünkü savaş çıkarmak kolaydır. Bir füze gönderirsiniz ve savaş başlar. Zor olan, savaşı durdurmak ve barışı korumaktır" ifadelerini kullandı. Ali Babacan, şunları söyledi:

"Savaş çıkarmak kolaydır. Zor olan, savaşı durdurmak ve barışı korumaktır"

Konuşmasında bölgede birlik beraberlik çağrısını yineleyen Babacan, "Uzaklardan gelenler zaman zaman gelir, sonra giderler. Dolayısıyla kendi sorunlarımızı kendi iç dinamiklerimizle nasıl çözebileceğimizi öğrenmemiz, bunun yollarını bulmamız gerekiyor. Binlerce yıldır bu topraklarda birlikte yaşayan bölge halkları olarak birbirimize yaklaşmamızı, birbirimizin yanında durmamızı sağlayacak ortak değerleri ve idealleri nasıl bulabiliriz? Özellikle bugün bulunduğumuz bu coğrafyada Türkler, Kürtler, Araplar ve İranlılar olarak yan yana durmayı, sorunlarımızı siyasi diyalog ve diplomasi yoluyla çözmeyi öğrenmek zorundayız. Çünkü savaş çıkarmak kolaydır. Bir füze gönderirsiniz

Mustafa Kemal Mahallesi 2158. Sokak No 9
Çankaya 06510 Ankara – Türkiye
T 0 312 945 4500 F 0 312 945 1000
devapartisi.org.tr

ve savaş başlar. Zor olan, savaşı durdurmak ve barışı korumaktır. Bizim de bu zor olanı başarmak için çalışmamız gerekiyor" ifadelerini kullandı.

"Bazen liderler iç siyasi meseleler nedeniyle dışarıda düşman aramayı tercih ediyor"

Ülkeler arasındaki anlaşmazlıkların nasıl yönetilmesi gerektiğini değerlendiren Babacan şunları kaydetti: "Peki, nasıl bir düzen oluşturabiliriz? Bugünkü şartlarda gerçekleştirilmesi muhtemelen zor olan yeni ve kapsamlı bir dünya düzeninden söz etmiyorum. Ancak yine de konuşmak, üzerinde uzlaşılan hususları yazıya dökmek, anlaşmalar yapmak ve ortak anlayışlar geliştirmek gerekiyor. Bir anlaşmazlık varsa, tamam, oturup konuşalım. Ama yalnızca konuşmakla yetinmeyelim. Görüşmelerin sonunda elimizde yazılı bir belge de olsun, öyle değil mi? O belgeyi imzalayalım. Böylece bir yere sağlam bir vida veya çivi çakmış, bazı şeyleri yerli yerine oturtmuş oluruz. Konuşmak ve diyalog kurmak önemli. Ancak karşılıklı mutabakatları yazılı hale getirmek de kurumsal devamlılık açısından son derece önemli. Çünkü günümüzde dünyanın farklı ülkelerinde birbirinden çok farklı liderler var. Bir ülkede yeni bir lider göreve geliyor ve bir anda bütün durum değişebiliyor. Bazen liderler iç siyasi meseleler nedeniyle dışarıda düşman aramayı tercih ediyor çünkü içerideki kamuoyunun desteğini ancak dış tehditler ve düşmanlar üzerinden koruyabileceklerini düşünüyorlar. Buna izin vermemeliyiz. Bunu önlemenin yolu ülkeler arasında uzun vadeli mutabakatlar geliştirmekten, yazılı anlaşmaların geçerliliğini korumasını sağlamaktan ve ülkelerde iyi ilişkileri muhafaza edecek kurumların bulunmasından geçiyor. Bir de diplomasinin kesintisiz devam etmesi gerekiyor."

"Azınlıkların hakları oylamaya sunulamaz, pazarlık konusu yapılamaz"

Bölgedeki yönetim anlayışına ilişkin değerlendirmede bulunan Babacan, şunları vurguladı: "Bölgemiz doğal kaynaklar, petrol, doğal gaz ve doğal güzellikler bakımından son derece zengin. Buna rağmen bütün bu iç çatışmalar yüzünden sahip olduğumuz muazzam potansiyelin giderek eriyip gitmesi gerçekten büyük bir kayıp. İyi yönetişime odaklanmalıyız. İnsan haklarına ve özgürlüklere odaklanmalıyız. Her bir insanın, her bir bireyin değerli olduğunu güvence altına almalıyız. İnsan onuru son derece önemlidir. Halkın iradesinin ülkelerin yönetimine nasıl yansıyacağı ve azınlıkların haklarının nasıl korunacağı üzerinde durmalıyız. Demokrasi çok önemli bir yönetim biçimidir. Ancak demokrasi, kazananın her şeyi aldığı bir düzene dönüşüyorsa bu doğru bir yol değildir. Elbette bir bölgenin, bir şehrin veya bir ülkenin yönetiminde demokrasi ve halkın iradesi son derece önemlidir. Ancak aynı zamanda azınlıkta kalanların veya seçimleri kaybedenlerin de hukukun üstünlüğünün sağladığı güvencelere sahip olması gerekir. Seçimleri kaybedenlerin insan hakları ve özgürlükler bakımından güvenceleri olmalıdır. İnsan hakları ve özgürlükler söz konusu olduğunda azınlıkların hakları oylamaya sunulamaz, pazarlık konusu yapılamaz. Çünkü burada insan olmaktan, insan onurundan ve insanın sahip olduğu temel hak ve özgürlüklerden söz ediyoruz. Bu nedenle her bir bireye daha fazla değer vermemiz, daha iyi eğitim imkanları sunmamız gerektiğini düşünüyorum."

"Kötümser olmak, sorumluluk almaktan kaçmaktır"

Mustafa Kemal Mahallesi 2158. Sokak No 9
Çankaya 06510 Ankara – Türkiye
T 0 312 945 4500 F 0 312 945 1000
devapartisi.org.tr

Diplomasinin önemine dikkat çeken Babacan, şunları ifade etti: "Diplomasi çok önemli. Diplomatlık diye bir mesleğimiz var, değil mi? Diplomatlar ve diplomasi. Bırakalım işlerini yapsınlar. Siyasetçileri kendi aralarında mücadele etmekle baş başa bırakmamalıyız. Diplomasinin işlemesine imkân tanımalıyız. Çünkü diplomatlar ne yaptıklarını bilirler ve siyasi kadrolara kıyasla duygularıyla daha az hareket ederler. Bu arada ben de siyasetçiyim. Ama gerçekçi olmak ve diplomasinin işlemesine izin vermek zorundayız. İnsanların duygularını bir ölçüde kenara bırakıp sonuç almaya odaklanmasını sağlamalıyız. Bütün bunlara rağmen umutlu olmak zorundayız. Barışa ulaşmanın anahtarı, barışın mümkün olduğuna dair umudu korumaktır. Hepimiz umudumuzu kaybedersek barış da hiçbir zaman gelmez. Yakın dostum Finlandiya Cumhurbaşkanı Alexander Stubb'ın 2 yıl önce yaptığı bir konuşmayı hatırlıyorum. Ben de dinleyiciler arasındaydım. Konuşmasında, 'Kötümser olmak sorumsuzluktur' demişti. Kötümser olmak, sorumluluk almaktan kaçmaktır. Bence bu, günümüz açısından son derece önemli bir yaklaşım. Umutlu olmak zorundayız. Çünkü siyasetçiler olarak, ülkeleri ve hükûmetleri yöneten insanlar olarak sorumluluk taşımak zorundayız. Bu sorumluluğun bilincinde olmalıyız. Sorumluluk sahibi olmak da umutlu olmayı gerektirir."

"Devam eden çatışmaları konuşmaktan ziyade bunları nasıl sona erdirebileceğimizi düşünmenin zamanı geldi"

Moderatörün "Geçtiğimiz 12 ay son derece yoğun geçti. Sizce bu süre zarfında kimlerin eli güçlendi, kimler güç kaybetti?" sorusunu yanıtlayan Babacan, şu ifadeleri kullandı: "Evet, gerçekten çok önemli bir dönemden geçiyoruz. Bölgemiz savaşlara sahne oluyor. İlk büyük sorun herhalde Gazze'ydi. İsrail'in Gazze'ye yönelik saldırılarında 70 binden fazla Filistinli hayatını kaybetti. İnsanlık suçları işlendi. Bunun yanında Rusya ile Ukrayna arasında uzun süredir devam eden bir savaş var. Son olarak da İran savaşı başladı. Oysa bunların hepsi diyalogla, siyasi diyalog ve diplomasi yoluyla önlenebilecek savaşlardı. Maalesef, olan oldu. Peki, bundan sonra ne yapılması gerekiyor? Kim kaybetti, kim kazandı? İsrail-Filistin meselesinde herkes kaybetti. Rusya-Ukrayna savaşında her iki ülke de kaybetti. Peki, İran, ABD ve İsrail arasındaki savaşın kazananı kim? Bence bu savaşta da kazanan olmadı. Dolayısıyla artık devam eden çatışmaları konuşmaktan ziyade bunları nasıl sona erdirebileceğimizi düşünmenin zamanı geldi."

"Güveni inşa etmek zaman alıyor ama kaybetmek çok kolay"

Moderatörün, P5+1 müzakerelerini hatırlatarak yönelttiği "Gerilime bu kadar alışmış, gerilimin adeta içine işlemiş olduğu bir ülkede, daha doğrusu böyle bir bölgede güveni nasıl inşa edebilirsiniz?" sorusunu yanıtlayan Babacan, şu ifadeleri kullandı: "İşaret ettiğiniz üzere güven gerçekten çok önemli. P5+1 ile İran arasındaki müzakereler tıkandığında, Almanya'nın bugünkü Cumhurbaşkanı Steinmeier, ki kendisi o dönemde dışişleri bakanıydı, ben de dışişleri bakanıydım, beni aradı. Bana şöyle dedi: 'İran'ın size güvendiğini görüyoruz. Biz de size güveniyoruz. Siz yardımcı olursanız belki bir çıkış yolu bulabiliriz.' Biz de bu şekilde devreye girdik. Dürüst bir arabulucu olarak

Mustafa Kemal Mahallesi 2158. Sokak No 9
Çankaya 06510 Ankara – Türkiye
T 0 312 945 4500 F 0 312 945 1000
devapartisi.org.tr

hareket ettik ve sonunda nükleer anlaşmaya ulaşmayı başardık. Elbette şartlar değişiyor, zaman değişiyor. Güven de son derece kırılgan bir şey. Gerçekten çok kırılgan. Güveni inşa etmek zaman alıyor ama kaybetmek çok kolay. Peki, güven nasıl inşa edilir? Öncelikle diyalogla edilir; konuşabiliyor olmanız gerekir. Konuşmazsanız güven inşa etmek çok zordur. İkinci olarak söylediklerinizin gerçeği yansıtması gerekir. Yalan söylememelisiniz. Rol yapmamalısınız. Ne söylüyorsanız doğru olmalı. Böylece insanlar zaman içinde, adım adım, 'Evet, bu ülkeye güvenebilirsiniz, şu ülkeye güvenebilirsiniz, bu hükümete güvenebilirsiniz' demeye başlar. Bir de verilen sözlerin tutulması gerekir. Ne vaat ediyorsanız onu yerine getirmelisiniz. Dolayısıyla neyi vaat ettiğinize çok dikkat etmeli, verdiğiniz sözleri de sonunda gerçekten yerine getirmelisiniz. Yani diyalog, doğruyu söylemek ve sözünü tutmak. Bence bunlar son derece önemli. Çok fazla söz vermeniz gerekmiyor. Her konuda vaatlerde bulunmak zorunda değilsiniz. Bir, iki, üç konuda söz verirsiniz ve o sözleri tutarsınız. İlerlenmesi gereken yol budur."

"Ülkelerin sınırlarıyla oynamaya başlarsanız bunun sonu gelmez"

Moderatörün, İran ile ABD arasındaki arabuluculuk girişimlerini ve Ukrayna-Rusya savaşını hatırlatarak yönelttiği "Bu tür durumlara nasıl yaklaşırsınız? Taraflar arasında güveni nasıl inşa edersiniz?" sorusunu yanıtlayan Babacan, şunları işaret etti: "Aslında 2008 yılında Rusya-Gürcistan savaşının durdurulması konusunda bir tecrübemiz var. Ukrayna meselesinde ise zaman zaman Ukrayna'nın bir taraf seçmeye fazlasıyla zorlandığını gözlemliyorum. 'Bu kampta mısınız, yoksa öteki kampta mı? Kime daha yakınsınız?' Bence ülkeler taraf seçmeme özgürlüğüne sahip olmalı. Kendi kimliklerini, uluslararası ilişkilerdeki konumlarını ve statülerini koruyabilmeliler. Bir tarafta veya diğer tarafta yer almaya zorlanmamalılar. Ukrayna savaşı da önlenebilirdi. Diyalog yoluyla önlenebilirdi. Muhtemelen savaşın başlangıç aşamalarında durdurulması mümkündü. Ancak yıllarca süren çatışmaların ve muhtemelen yüz binlerce insanın hayatını kaybetmesinin ardından her iki taraf için de bir çıkış yolu, onurlu bir çıkış bulmak giderek zorlaşıyor. Elbette Ukrayna'nın işgali uluslararası hukuka aykırı çünkü ülkelerin sınırlarına saygı gösterilmesini sağlamamız gerekiyor. Rusya'nın yaptığı uluslararası hukuka aykırıydı. Egemenlik ve toprak bütünlüğü, dünya düzenini bir arada tutan temel ilkelerdir. Ülkelerin sınırlarıyla oynamaya başlarsanız bunun sonu gelmez. 50 milyon insanın hayatına mal olan İkinci Dünya Savaşı'nı unuttuk. 50 milyon insanın hayatını kaybetmesinin ardından Birleşmiş Milletler aracılığıyla yeni bir düzen kuruldu. Kuzey Yarımküre'de ise NATO ortaya çıktı. Yeni bir savaşı önlemek için bu yeni düzenin kurumları oluşturuldu. Ancak aradan bir nesil geçti. İkinci Dünya Savaşı'nı görmüş, yaşamış insanların sayısı giderek azalıyor. Biz de o insani felaketi unutuyoruz."

"Bu bölgede hepimizin ortak bir çıkarı var: Barış ve istikrar"

2008-2009 küresel krizine de değinen Babacan, "2008-2009 krizi patlak verdiğinde birçok ülke çok ciddi sorunlarla karşılaştı. ABD'de 400 banka iflas etti. Türk ekonomisi ise çok güçlüydü. Bankaların tamamı son derece sağlamdı. O krizden çok daha büyük bir ekonomi olarak çıktık. İhracatımız yalnızca 36

Mustafa Kemal Mahallesi 2158. Sokak No 9
Çankaya 06510 Ankara – Türkiye
T 0 312 945 4500 F 0 312 945 1000
devapartisi.org.tr

milyar dolardı. 6 yıl içinde 132 milyar dolara ulaştı. Burada yüzde 5'lik, yüzde 10'luk artışlardan bahsetmiyoruz. Birkaç katına çıkan rakamlardan söz ediyoruz. Doğrudan yabancı yatırımlar, genel olarak yatırımlar, ihracat ve gelir dağılımı iyileşti. Dolayısıyla umutlu olmak ve bir yerden başlamak gerekiyor. Başkalarının sizin yerinize bir şeyler yapmasını beklememelisiniz. Bizim bölgemizde kendi ayaklarımız üzerinde daha fazla durmamız gerekiyor. Her ülke kendi içinde daha fazla kendi kendine yetebilmeli. Bölge olarak da dışarıya bağımlılığımızı azaltmalı, kendi imkânlarımıza daha fazla dayanmalıyız. Çünkü dışarıdan gelenler bir süre sonra giderler ve çoğunlukla kendi çıkarlarının peşinden koşarlar. Oysa bu bölgede hepimizin ortak bir çıkarı var: Barış ve istikrar. Dolayısıyla barış ve istikrar için bölge olarak hep birlikte çalışmalıyız" ifadelerini kullandı.

"Bölgemize ilişkin hedeflerimizden biri de sınırlarımızın giderek daha az önem taşıdığı bir ortam oluşturmak"

Moderatörün "Bağlantısallığın hala izlenmesi gereken doğru yol olduğuna inanıyor musunuz?" sorusunu yanıtlayan Babacan, şu ifadeleri kullandı: "Kesinlikle inanıyorum. Çünkü bağlantısallık ve karşılıklı ekonomik bağımlılık ilişkileri oluşturmak, ülkeler arasındaki iyi ilişkilerin devamlılığını sağlamanın anahtarıdır. Ancak burada asıl önemli olan ifade, karşılıklı ekonomik bağımlılık. Eğer bir ülke diğerine giderek daha fazla bağımlı hâle geliyorsa, Rusya ile Avrupa arasındaki ilişkilerde olduğu gibi, bu iyi bir örnek oluşturmaz. Ama karşılıklı ekonomik bağımlılık ilişkileri kurmayı başarabilirseniz bu, ülkeler arasında uzun vadeli ve iyi ilişkiler için sağlam bir temel oluşturur. Çünkü ekonomik karşılıklı bağımlılık arttıkça siyasi bir sorun ortaya çıktığında bu ekonomik ilişkilerin bütün paydaşları hükûmetlere dönüp şöyle der: 'Ne yapıyorsunuz? Bizim o ülkede çıkarlarımız var. Benim o ülkede yatırımlarım var. Böyle oyunlara kalkışmayın. İlişkileri bozmayın.' Dolayısıyla başka ülkelerin burada yatırımlarının bulunması, buradaki ülkelerin de başka ülkelerde yatırım yapması önemli. Karayolu bağlantıları, demiryolu bağlantıları, enerji hatları ve boru hatları kurmak, ülkeleri birbirine daha fazla bağlamak gerekiyor. Bölgemize ilişkin hedeflerimizden biri de sınırlarımızın giderek daha az önem taşıdığı bir ortam oluşturmak. Yani insanların serbest dolaşımı, malların serbest dolaşımı, sermayenin serbest dolaşımı ve fikirlerin serbest dolaşımı. Eğer sınırlar büyük duvarlar veya engeller olmaktan çıkıp yalnızca idari sınırlar hâline gelirse, bu ekonomik bağlantısallık ve ülkelerin birbirlerine daha fazla dayanması istikrarın temelini oluşturur."

"Savaş için değil, barış için ilerleyebilmek adına daha fazla sorumluluk üstlenmeli, daha fazla çaba göstermeliyiz"

Ekonomik bütünleşmenin getirilerini anlatan Babacan, sözlerini şöyle tamamladı: "Bir de şöyle düşünelim: İki ülke var. İki ekonomi var. Her birinin büyüklüğü 100 birim. Ancak bu iki ekonomi arasında hiçbir bağlantı yok. Bu iki ülkeyi birbirine bağlarsanız, aralarındaki duvarları kaldırırsanız ve ekonomileri giderek daha fazla bütünleşirse 100 artı 100 artık 200 etmez. 100 artı 100; 300, 400 eder. Çünkü sinerji ortaya çıkar. Birlikte yeni değerler üretilir. Bir ülkenin eksik olduğu alanlar vardır; diğer ülkenin de başka alanlarda eksikleri

Mustafa Kemal Mahallesi 2158. Sokak No 9
Çankaya 06510 Ankara – Türkiye
T 0 312 945 4500 F 0 312 945 1000
devapartisi.org.tr

vardır. Bunlar birbirini tamamlamaya başlar. Örneğin insan kaynağını düşünelim. Bir ülkede belirli bir alanda ihtiyaç fazlası insan kaynağı bulunurken başka bir ülkenin tam da bu insan kaynağına ihtiyacı olabilir. Dolayısıyla insanlar, iş gücü rahatça hareket edebilirse herkes için daha dengeli, daha güçlü, daha sürdürülebilir ve çok daha yüksek bir ekonomik büyüme mümkün olur. Günün sonunda bundan vatandaşlarımız yararlanır. Her bir insan, kadınlar, çocuklar daha iyi yaşam koşullarına kavuşur. Bütün bu anlaşmazlıklar, siyasi kargaşa, çatışmalar ve savaşlar yüzünden acı çekmek zorunda kalmazlar. Sonuçta da en fazla zarar görenler sivillerdir. En fazla zarar görenler kadınlar ve çocuklardır. Bu nedenle bütün bölge olarak çok daha dikkatli hareket etmemiz gerektiğini düşünüyorum. Daha umutlu olmalıyız. Savaş için değil, barış için ilerleyebilmek adına daha fazla sorumluluk üstlenmeli, daha fazla çaba göstermeliyiz.”